

DEBATINDLÆG

*Af Karen Jørgensen, Alice Thoft Christensen og Søren Bisp – konsulenter i landbrugets videnshus
SEGES*

Kun mere samarbejde kan udløse mere cirkulær økonomi i landbruget

Danske landmænd er historisk gode til udnyttelse af ressourcer og materialer, men planeten og EU vil have turbo på for at gøre landbruget endnu dygtigere. En løsning kan være mere cirkulær økonomi, og nøgleordet er mere samarbejde, lyder det fra SEGES.

Du gøder med gylle eller med asken fra afbrænding af halm på fjernvarmen. Du lejer mejetærsker efter behov og reparerer din gamle traktor så den holder endnu længere. Du fodrer med masken fra bryggerierne, og kører kartoffelsaft tilbage på markerne. Du leverer biomasse til biogas og bruger gamle dæk til at holde presenninger nede. Og måske har du malkekvæg og recirkulerer varme fra køleanlægget.

Alt dette er eksempler på cirkulær økonomi. Cirkulær økonomi dækker over at fastholde funktionalitet og værdi i ressourcer og materialer længst muligt. At undgå "smid væk" men opsøge "genbrug og videreanvendelse". En nødvendig version af en fornuftig og økonomisk husholdning.

Tre grunde til at tænke cirkulært

Der er især tre grunde til, at man som landmand bør interessere sig for cirkulær økonomi:

For det første kan der være muligheder i bedre kapacitetsudnyttelse og genbrug af materialer fra be-
driften på nye eller bedre måder. Dette holder produktionsudstyret velfungerende i længere tid, hvor-
med cirkulær økonomi kan styrke omkostningsstrukturen i virksomheden og samtidig mindske res-
sourcetræk og påvirkning af klima og miljø.

For det andet kan du være med til at skabe og måske selv være en del af nye værdikæder. Det kan
være muligheder omkring brug af græs (protein, fiber, energi m.m.), ny teknologianvendelse og brug
af data der for eksempel kan mindske fødevaretab. Det kan måske være bedre brug af sidestrømme
til energi og/eller biomaterialer, eller måske en helt ny model for forebyggelse og håndtering af plastaf-
fald.

For det tredje vedtog EU-Parlamentet sidste år en handlingsplan for cirkulær økonomi, som allerede
fra 2030 betyder flere regler for genbrug og bindende mål for materialebrug og forbrug i blandt andet
landbruget. Dermed er der god grund til allerede nu at udforske og forstå cirkulær økonomi for et
bedre klima og en bedre forretning.

Landmænd har godt udgangspunkt

Heldigvis har du i lighed med resten af de danske landmænd et godt udgangspunkt for at arbejde mere cirkulært. Det skyldes, at dansk landbrug historisk set er særdeles gode til at anvende ressourcer og materialer fra bedrifterne, så mindst muligt går til spilde. Tænk bare videre fra de allerede nævnte eksempler. Men hvordan kan vi gøre endnu mere?

En stor udfordring er, at der mangler viden om hvilke konkrete tiltag for cirkulær økonomi i landbruget, der har en reel miljøeffekt, er teknologisk mulige og udgør en levedygtig forretning.

Analyse af forskellige typer landbrug

Den manglende viden er baggrunden for, at SEGES med hjælp fra Teknologisk Institut nu er i gang med at analysere forskellige typer af landbrug for deres ressourcer og materialer, der flyder gennem virksomheden. Der er ikke meget at hente på selve gården, tør vi godt sige!

I den sammenhæng gennemfører vi også møder og workshops med virksomheder, brancheorganisationer og styrelser. Vi diskuterer eksempelvis nye samarbejder for bedre håndtering af landbrugsplast og øget brug af plantefibre fra foder- og fødevareproduktion.

Vi skal have mere samarbejde for affaldsforebyggelse og ny forretning

At arbejde *systematisk* med cirkulær økonomi er nyt for landbruget og vi er i ukendt land – og det er landbrugets samarbejdspartnere også. I juni gennemførte vi en workshop om cirkulær økonomi, forretning og klima og en helt klar konklusion fra deltagerne er, at der skal samarbejdes mere på tværs af brancher og styrelser, hvis vi skal rykke os i den rigtige retning.

Det er samarbejde om alt fra rettidig lovgivning over retvisende affaldsdata til teknologiafdækning for biomaterialer, ny forretning for sidestrømme til konsumafgrøder, målrettet forskning i enzymer og bakterier og ikke mindst design for produkters levetidsforlængelse.

For mulighederne er reelle. Men det er nødvendigt, at vi arbejder åbent og hurtigt sammen for at finde endnu bedre løsninger – i eksisterende værdikæder og måske i helt nye samarbejder.

Vil du spørge ind hos dine leverandører og kunder for mere samarbejde for cirkulær økonomi?

Agro Food Park 15, 8200 Aarhus N

T: +45 8740 5000 - F: +45 8740 5010 - E: info@seges.dk

Ansvar: Informationerne på denne side er af generel karakter og søger ikke at løse individuelle eller konkrete rådgivningsbehov. SEGES er således i intet tilfælde ansvarlig for tab, direkte såvel som indirekte, som brugere måtte lide ved at anvende rapportens informationer.